

Samenwonen en een kind

Zestig jaar geleden was de weg naar volwassenheid in Westerse samenlevingen eenduidig: na het verlaten van het ouderlijk huis ging je trouwen en kreeg je kinderen. Sindsdien zijn er steeds meer mensen die alternatieve paden naar de volwassenheid bewandelen. Een van de meest opvallende veranderingen is de toename in het aantal stellen dat een kind krijgt terwijl zij ongehuwd samenwonen. Wetenschappers dubben of dit voortkomt uit sociaaleconomische ongelijkheid dan wel een 'vrije' keuze is.

In de Verenigde Staten hebben vrouwen van een lagere sociaaleconomische komaf een hogere kans om moeder te worden terwijl zij ongehuwd samenwonen. Vrouwen met een hogere status krijgen hun eerste kind juist vaker binnen het huwelijk. Redenen die hiervoor worden genoemd zijn dat vrouwen van een lagere komaf meer moeite hebben om een geschikte huwelijkspartner te vinden en dat samenwonende koppels van een lagere komaf niet de financiële middelen hebben om te trouwen. In deze context wordt het krijgen van kinderen binnen een ongehuwde samenwoonrelatie dan ook vaak gezien als een manier waarop sociaaleconomische ongelijkheid van de ene generatie wordt overgedragen op de volgende. Het is niet bekend of deze bevindingen ook gelden in andere Westerse samenlevingen, maar er zijn redenen om aan te nemen dat dit niet in alle gevallen zo zal zijn. In veel West-Europese landen is de sociale ongelijkheid bijvoorbeeld minder hardnekkig dan in de VS. In de Europese literatuur wordt in plaats daarvan vaak aangenomen dat de toegenomen individualisering in de afgelopen decennia heeft geleid tot een grotere keuzevrijheid aangaande beslissingen rondom gezinsvorming. Hierdoor zouden stellen steeds vaker de trouwdag uitstellen tot na het krijgen van kinderen of zelfs afzien van trouwen, bijvoorbeeld omdat zij trouwen overwets vinden.

Onderzoek onder vrouwen in de leeftijd van 18 tot 85 jaar die ongehuwd samenwoonden of getrouwd waren op het moment van de geboorte van het eerste kind, laat zien dat het percentage van deze vrouwen dat een kind krijgt terwijl zij ongetrouwd samenwonen sterk verschilt tussen landen (zie figuur). Echter, voor alle landen geldt dat het percentage dat het eerste kind binnen het huwelijk krijgt aanzienlijk hoger ligt dan het percentage dat het eerste kind binnen een ongehuwde samenwoonrelatie krijgt. Verder vinden we in veel landen een negatief effect van sociaaleconomische komaf (gemeten met het gemiddelde opleidingsniveau van de ouders van de moeder). Blijkbaar hebben niet alleen in de VS, maar ook in Canada en veel Oost-Europese landen, vrouwen van lagere sociaaleconomische komaf een relatief grotere kans om een kind te krijgen binnen een ongehuwde samenwoonrelatie dan vrouwen van een hogere komaf. In de meeste West-Europese landen vinden we echter geen effect van sociaaleconomische achtergrond, en in Nederland vinden we zelfs dat vrouwen van lagere sociaaleconomische komaf een relatief kleinere kans hebben om een kind te krijgen binnen een ongehuwde samenwoonrelatie. Op basis van deze resultaten concluderen we dat de bevindingen voor de VS misschien ook geldig zijn voor Canada en Oost-Europa, maar zeker niet voor West-Europese landen. Spelen

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding wordt op prijs gesteld. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar. De personen op de foto's komen niet in de tekst voor en hebben geen relatie met hetgeen in de tekst wordt beschreven.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen en is geaffilieerd met de Rijksuniversiteit Groningen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

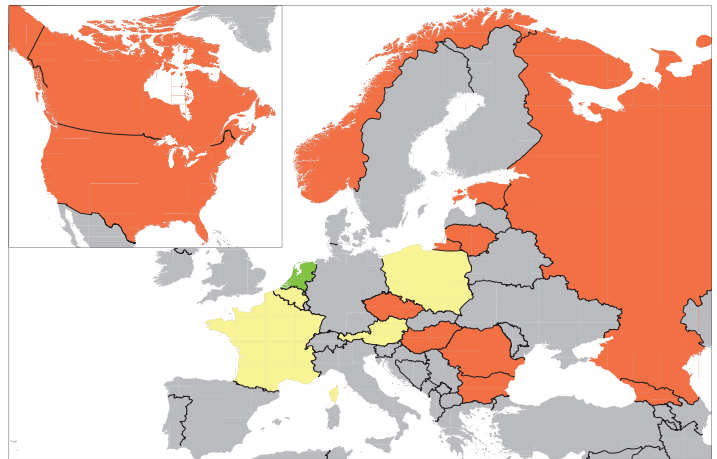
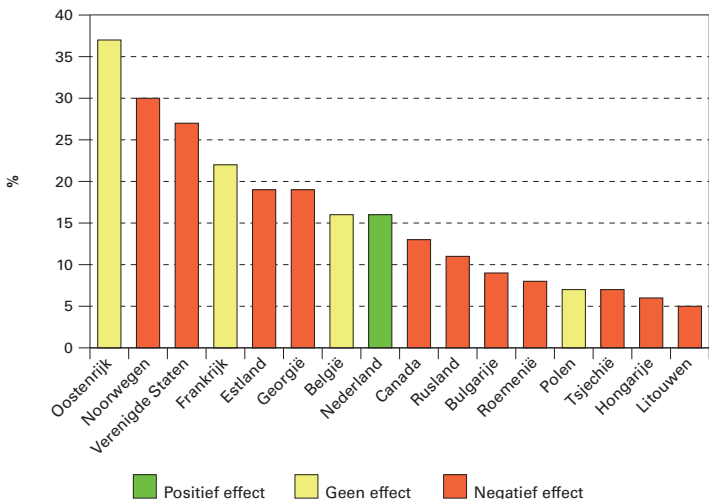
colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Nico van Nimwegen, hoofdredacteur Ingrid Esveldt, eindredacteur Harry van Dalen, redacteur Peter Ekamper, (web)redacteur Fanny Janssen (RUG), redacteur Jaap Oude Mulders, redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage (070) 356 52 00
Telefoon	demos@nidi.nl
E-mail	demos.nidi.nl / www.nidi.nl
Internet	gratis
Abonnementen	
Basisontwerp	Harmine Louwé
Druk	www.up-score.nl

hier dan toch de veranderende normen en waarden een rol?

Judith Koops, NIDI, e-mail: koops@nidi.nl

Percentage vrouwen dat ten tijde van de geboorte van hun eerste kind ongehuwd samenwoont en het effect van sociaaleconomische komaf

* Negatief effect = vrouwen van lagere sociaaleconomische komaf zijn relatief vaker ongehuwd bij de geboorte van hun eerste kind; positief effect = vrouwen van hogere sociaaleconomische komaf zijn relatief vaker ongehuwd bij de geboorte van hun eerste kind.

Bron: Eerste meetmoment Generations and Gender Survey (2004-2011); General Social Survey (2006) en Onderzoek Gezinsvorming (2008).

Dit onderzoek is gefinancierd door de European Research Council binnen het 7de Kaderprogramma (FP/2007-2013) van de Europese Unie/ ERC Grant Agreement n. 324178 (Project: Contexts of Opportunity. PI: Aart C. Liefbroer).